

Dokument nr 34/III Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich

**Stanowisko Prezydium KRASP
z dnia 2 września 2003 r.**

**w sprawie zgłoszonych przez Rząd RP do Sejmu projektów zmian ustaw o podatku
dochodowym od osób prawnych
oraz o podatku dochodowym od osób fizycznych**

Prezydium KRASP z największym niepokojem przyjął do wiadomości fakt zgłoszenia przez Rząd RP do Sejmu w dniu 1 sierpnia br. projektu zmian w dwóch ustawach: o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 1852) oraz o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 1853), które to zmiany narzucają publicznym szkołom wyższym podatek dochodowy, opodatkowują stypendia naukowe i doktoranckie, a także wprowadzają szereg innych rozwiązań godzących w interes szkolnictwa wyższego w Polsce, a w szczególności - publicznego szkolnictwa wyższego.

W projekcie ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych włączono wyższe szkoły publiczne do grupy liczby podmiotów zobowiązanych płacić podatek dochodowy (poprzez dodanie w Ustawie o szkolnictwie wyższym z dnia 12 września 1990 roku w artykule 27 ustępu 3 w brzmieniu: 3. Zwolnienie, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy podatku dochodowego). W tej samej ustawie Rząd RP proponuje likwidację dwóch niezwykle ważnych zapisów dotyczących szkolnictwa wyższego, a w szczególności: W art. 17 ust. 1 pkt. 4: Wolne od podatku są dochody podatników, z zastrzeżeniem ust. 1c, których celem statutowym jest działalność naukowa, naukowo-techniczna, oświatowa, w tym również polegająca na kształceniu studentów, kulturalna, w zakresie kultury fizycznej i sportu, ochrony środowiska, wspieraniu inicjatyw społecznych na rzecz budowy dróg i sieci telekomunikacyjnej na wsi oraz zaopatrzenia wsi w wodę, dobroczynności, ochrony zdrowia i pomocy społecznej, rehabilitacji zawodowej i społecznej inwalidów oraz kultu religijnego w części przeznaczony na te cele. W art. 17 ust. 1 pkt. 14: Wolne od podatku są dotacje otrzymane z budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego, z wyjątkiem dopłat do oprocentowania kredytów bankowych w zakresie określonym w odrębnych ustawach.

W rządowym projekcie zmiany ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych usunięto niezwykle ważny dla szkolnictwa wyższego zapis w art. 21, ust. 1 pkt. 39, który stwierdza, iż zwolnione z podatku dochodowego są stypendia otrzymywane na podstawie przepisów wydanych przez właściwego ministra w sprawie studiów doktoranckich i stypendiów naukowych oraz inne stypendia naukowe i za wyniki w nauce, których zasady przyznawania zostały zatwierdzone przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego po zasięgnięciu opinii Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego albo przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.

W obydwu wypadkach Rząd RP podjął decyzje w bolesny sposób uderzające w szkolnictwo wyższe, borykające się od lat z wielkimi kłopotami natury finansowej. Jak wiadomo, publiczne szkoły wyższe w ciągu ostatnich 13 lat potroiły liczbę studentów. Niestety, w ślad za tą ich decyzją nie poszły dodatkowe środki z budżetu państwa. Jednym sposobem ratowania

budżetów szkół wyższych było uruchomienie studiów płatnych (zaocznych, wieczorowych). Dzięki temu publiczne uczelnie pozyskują pieniądze nie tylko na bieżącą działalność, ale także na niezbędne inwestycje oraz na tworzenie systemów wsparcia finansowego najlepszych uczonych (stypendia naukowe z 20% zysku). Wprowadzenie podatku dochodowego (od zysku) sprawi, że grozi zahamowanie inwestycji uczelnianych ze środków wypracowanych (na takie inwestycje uczelnie oszczędzają środki przez kilka lat), a także, iż upadną lub znacznie ograniczone zostaną wszelkie systemy stypendialne tworzone na uczelniach z tzw. zysku. Przyjęte rozwiązania legislacyjne obliczone są na niewielkie wpływy do budżetu państwa, ale przyniesie ono szkody szkolnictwu wyższemu.

Równie negatywnie należy ocenić decyzje Rządu o skreśleniu z ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych dwóch ustępów artykułu 17, dzięki którym zwalniane były z podatku dochody podatników, których celem statutowym jest działalność naukowa, naukowo-techniczna, oświatowa, w tym również polegająca na kształceniu studentów oraz dotacje otrzymane z budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Przyjęcie przez Sejm tych rozwiązań w znaczący sposób pogorszy sytuację finansową uczelni wyższych w Polsce, w konsekwencji zaś wpłynie niekorzystnie na kondycję niedofinansowanego polskiego szkolnictwa wyższego, które wszak w najbliższym czasie będzie musiało stawić czoła dobrze finansowemu szkolnictwu wyższemu krajów Unii Europejskiej.

Prezydium KRASP z największym zaskoczeniem przyjmuje decyzję Rządu RP o wprowadzeniu zmian w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych (skreślenie istniejącego w dotychczas obowiązującej ustawie zapisu w art. 21 ust. 1 pkt. 39). Rząd RP zdecydował się opodatkować stypendia naukowe i doktoranckie, finansowane zarówno z budżetu państwa jak i fundowane z innych źródeł, co stoi w zasadniczej sprzeczności z głoszonymi hasłami o uznaniu szkolnictwa wyższego za jeden z priorytetów polityki tego Rządu. Decyzja ta wymierzona została w najlepszych studentów i doktorantów, a zatem - w tych ludzi, którzy budować mają przyszłość polskiej nauki. Dla nikogo nie jest tajemnicą, że pomoc materialna dla studentów i doktorantów w Polsce jest dziś daleko niewystarczająca. W trosce o rozwój przyszłych kadr naukowych wiele publicznych szkół wyższych podjęło wysiłek fundowania - ze środków pozyskiwanych poza uczelnią, od darczyńców - stypendiów dla najlepszych studentów i doktorantów. Dotychczas najlepszych studentów i doktorantów wspierają finansowo także Minister Edukacji Narodowej i Sportu (stypendia ministerialne) oraz Fundacja na Rzecz Nauki Polskiej. Decyzja Rządu RP o likwidacji zwolnień z opodatkowania stypendiów naukowych i doktoranckich jest krokiem, który uderzy w najzdolniejszych młodych ludzi. Wszystko wskazuje na to, że w wyniku tej nieszczęsnej decyzji Rządu RP do budżetu państwa wpłynie niewielka kwota, w budżecie tym wręcz nawet niezauważalna, szkody społeczne (i polityczne!) wprowadzenia jej w życie będą jednak bardzo duże.

Prezydium KRASP stwierdza, że próba wprowadzenia przez Rząd RP w okresie wakacyjnym zmian dwóch ustaw, które dotkliwie uderzają w szkoły wyższe oraz w najlepszych studentów i doktorantów, bez wcześniejszych konsultacji ze środowiskiem akademickim, jest trudna do akceptacji. Środowisko akademickie rozumie potrzebę uporządkowania finansów publicznych w Polsce, jest też ono otwarte na dyskusję na każdy temat z tym związany. Domaga się jednak uwzględnienia jego podmiotowości. Prezydium KRASP oświadcza, że w obliczu wielkiego marnotrawstwa finansów publicznych w sektorze przemysłu ciężkiego czy wydobywczego uszczelnianie systemu podatkowego w szkolnictwie wyższym jest krokiem nieprzemysłanym i szkodliwym nie tylko dla kondycji szkół wyższych, ale dla przyszłości

Polski. W imieniu środowiska akademickiego w Polsce, w imieniu najlepszych studentów i doktorantów, Prezydium KRASP apeluje do Rządu RP o ponowne rozpatrzenie sprawy wprowadzenia zmian w wymienionych ustawach i zgłoszenie autopoprawki w czasie prac sejmowych nad obu dokumentami. Prezydium KRASP apeluje do Sejmu i Senatu o wycofanie z przedstawionych przez Rząd RP projektów nowelizacji obu ustaw zapisów, które wymierzone zostały w szkoły wyższe oraz w najlepszych studentów i doktorantów.

Przewodniczący KRASP

prof. dr hab. Franciszek Ziejka

